

Vnímání a „víra“

Jedním z výsledků víc než dvou a půl-tisíciletého zkoumání povahy lidského smyslového vnímání je nahlédnutí toho, že žádnou skutečnost nemůžeme prostě přenést do svého vědomí, ani že se svým vědomím a myšlením nemůžeme žádné skutečnosti přímo dotknout. Vždycky musíme spoléhat na to, že na základě nějakých nekontrolovaně (nebo málo kontrolovaně) získaných „dat“ či „informací“ si „obraz“ tzv. vnějších předmětů (věcí, skutečností) musíme zkusmo vytvořit (konstruovat) a pak opakovaně vhodnost takové konstrukce ověřovat v dalších mnohých (a různorodých) situacích. Jakékoli ověřování však stojí na jednom předpokladu, totiž na našem přesvědčení resp. spíše „víře“, že vůbec má smysl to ověřovat, neboť trvá ta základní „danost“, že skutečnosti nám nejsou přímo přístupny. To, že naše vnímání není jen uplývající střídou subjektivních stavů (pocitů, dojmů, nálad apod.), nýbrž že má vztah k čemu, co je „skutečné“, i když k tomu bez vnímání nemáme žádného jiného přístupu, vyžaduje nutně jakési spolehnutí na to, že jeho „korelát“ je opravdu v něčem skutečný, svébytný, i když třeba za určitých okolností námi ovlivnitelný (což opět předpokládá, že je co ovlivňovat, že neovlivňujeme je sebe a své subjektivní dojmy). To, k čemu se subjektivně (i subjektivně) vztahujeme, je v nějakém smyslu skutečností (nebo jí aspoň může být, i když se můžeme vztahovat jinam); je to „víra“.

(Písek, 150808-3.)